Ankenævnet *for* Forsikring

Den 6. juni 2018 blev i sag nr. 91729:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxxx

xxxxxxxxxxxxxxx

mod

AmTrust International Underwriters Ltd.

V/Caplloyd A/S - Forsikringsagentur

Strandvejen 203

2900 Hellerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Klageren er sikret af en byggeskadeforsikring i AmTrust International Underwriters Ltd. V/Caplloyd A/S - Forsikringsagentur. Han klager over, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning for et forhold ved ejendommens VVS-installation, som medfører ventetid på varmt brugsvand. Klageren har i et bilag til klageskemaet af 20/12 2017 til nævnet bl.a. anført:

> **"Sagsfremstilling …**
> 2014 blev indgået en totalentreprisekontrakt med byggefirmaet ... Byggeriet forløb ikke som planlagt og … gik i 2015 konkurs.
>
> Byggeriet har lidt under en række mangler, som bygherre i høj grad selv har ladet afhjælpe.
>
> VVS installationen er ikke fagligt korrekt udført, hvilket bl.a. er bekræftet af en syn og skønsrapport udarbejdet i 2016. Heri konstateres bl.a. at varmtvandscirkulationen er ulovlig, idet der ikke er installeret en cirkulationspumpe. Den manglende cirkulationspumpe og tilhørende cirkulationsstreng, bevirker, at det tager uforholdsmæssigt lang tid før der kommer varmt vand i hanerne.

Ved Syn og Skøn blev det konstateret ved en simpel 'håndtest' at ventetiden var ca. 25 sek. – nok til at skønsmanden ikke havde behov for mere præcise målinger for at konstatere installationens ulovlighed. Den målte tid er nok i underkanten af det reelle, da virkelig varmt vand anvendeligt for afskylning af køkkengrej, først fremkommer efter ca. 40 sek. Udover gener i form af manglende hygiejne, betyder den lange ventetid et stort ressourcespild og ikke mindst risiko – og det er på dette grundlag at skaden anmeldes – for formering af legionella batterier. Legionella batterier trives i bedst i lunkent vand. Der blev sidste år konstateret ca 440 tilfælde af legionella forgiftning i Danmark. 20% af disse tilfælde har dødelig udgang. Legionella bakterier kan desuden forårsage andre og mindre alvorlige sygdomme.

VVS installationen er desuden udført med afblændede varmtvandsslanger til et aftapningssted i køkkenet og en afblændet udendørsbruser. Afblændede varmtvandsslanger giver ideelle betingelser for formering af legionella bakterier.

VVS installationen strider mod Bygningsreglementet og forskrifter for installation af VVS. Ifølge Bygningsreglementet, 8.4.2.2 Varmt Vand, kræves:

> *'Stk. 1. Vandinstallationer skal udformes, så de kan fungere med mindst mulig risiko for bakterievækst.*
>
> *Stk. 2. Anlæg til produktion af varmt brugsvand skal under hensyntagen til varmtvandstapstedernes antal og brug kunne yde en tilstrækkelig vandmængde og vandstrøm med en temperatur, der passer til formålet. En passende varmtvandstemperatur skal være til stede uden besværende ventetid.'*

Uanset at total entreprenørens selskab er gået konkurs, har entreprenøren gennem lang tid lovet at udbedre de omtalte mangler, dog uden, at der er sket yderligere. Skaden er derfor meldt til forsikringsselskabet Caplloyd.

Caplloyd har ikke villet anerkende skaden med henvisning til, at skaden ikke er væsentlig. Afgørelsen er tilsyneladende truffet af den byggesagkyndige og ikke af en person med dokumenteret viden om forsikringsforhold.

Den byggesagkyndige skriver i sin rapport, at denne har beset skaden på ejendommen. Dette er IKKE tilfældet, hvilket da også fremgår af den byggesagkyndiges første rapport.

Udover faren for risiko for infektioner og de daglige gener, betyder den manglende cirkulation en væsentlig værdiforringelse af huset. Huset er i den dyrere kategori og det er usandsynligt at købere i dette kundesegment vil acceptere de anførte ventetider og risiko for legionella infektion.

Det er vores opfattelse at skaden grundet faren for formering af legionella bakterier bør dækkes under forsikringen. Legionella infektion er særdeles farligt og kan som nævnt have dødelig udgang.

Risikoen for legionella forgiftning må forsikringsmæssigt sidestilles med skimmelsvamp, som specifikt i bekendtgørelsen er nævnt som en skade der dækkes.

At afvise dækning med henvisning til at risikoen er lille, svarer til at afvise en ulovlig og håndværksmæssigt forkert opført tagkonstruktion med henvisning til at risikoen for en nedstyrtning af taget ikke er ret stor.

Risikoen for en skade som i værste fald kan medføre alvorlige skader og i værste fald dødsfald, kan ikke afvises med henvisning til at risikoen ikke er stor. Der må ikke være nogen risiko."

I brev af 18/1 2018 fra selskabet til nævnet hedder det bl.a.:

"Vi mener Ikke at den oplyste ventetid bør være omfattet af byggeskadeforsikringen.

Ved vores besigtigelse blev vi forevist baderummet, hvor det kunne konstateres at der var ventetid som angivet i syn- og skønstemaet. Vi kan derfor ikke påstå at installationen er udført fuldstændigt efter gældende normer.

Forsikringstager har selv oplyst at de ikke er meget hjemme, og tilbringer en stor del af tiden i udlandet, hvilket også blev bekræftet tidligere da vi skulle lave aftale om besigtigelse. Dette faktum er nødvendigt at nævne da forsikringstager mener at der kan dannes bakterier i rørene grundet ventetiden. Dette må vi afvise. Der kan dannes bakterier i alt stillestående vand, hvorfor det ofte er nødvendigt at lade vandet løbe fra et tapsted, når det ikke har været brugt i noget tid (f.eks. efter en udlandsrejse). Det er således det stillestående vand der kan medføre bakterier, og ikke det faktum at det varme vand kan være længere tid om at nå frem til et tapsted.

På den måde mener vi ikke at forsikringen skal belastes af beboernes brug af installationen. Er man nervøs for bakterier efter længere tids stilstand, så skal man altid lade vandet løbe noget længere tid, end hvis installationen bliver brugt hver dag.

Vi er heller ikke blevet informeret om sygdomstilfælde eller lignende hos husets beboere, og huset har dog været i brug siden 2015.

Derudover ses der ikke at være sket skade jf. definitionen af samme, og forsikringens pkt. 6.1-3.

Selvom pkt. 6.4 angiver at der ved vurdering af om der foreligger en byggeskade, skal tages hensyn til om 'offentlige forskrifter er overholdt', ændrer det ikke på den kendsgerning at en gene (som ventetiden udelukkende er) ikke kan betragtes som en byggeskade."

Klageren har i brev af 23/1 2018 til nævnet bl.a. bemærket:

"Der er ikke oplyst nogen eksakt ventetid, som det fremgår af modpartens seneste indlæg. I den første tekniske rapport står der:

> *'I badeværelset og i køkken er ventetiden på det varme vand længere end de 10 sekunder som anbefales. I anmeldelsen oplyses det at ventetiden kan være 'mellem et halvt til et helt minut', men i den udførte skønserklæring måler skønsmanden tiden til 25 sekunder.'*

Det er tidligere anført at skønsmanden ikke fandt anledning til mere præcise målinger, fordi det var klart, at den maksimale tid var overskredet og at installationen derfor var ulovlig. Mere præcise målinger har vist en længere ventetid.

En besigtigelse og måling må indbefatte

- fastlæggelse af kriterie for varmt vand (ventetiden fra lunkent vand til maksimal temperatur er ca. 15 sekunder. Ventetiden til lunkent vand er visse steder målt til ca. 20 sek. uden at dette må tages som andet end indikative målinger).
- måling med digitalt termometer (ikke bare en hånd holdt inde under vandstrålen)
- måling af rørføringers diameter og længde
- måling på alle relevante tappesteder (badeværelse, køkken, gæstebadeværelse)

Det fremgår af det senest fremsendte svar, at varmtvandscirkulationen er beset. Dette er ikke korrekt, hvilket også tidligere er påpeget. I den først fremsendte tekniske rapport, næstsidste afsnit, side 1, står der tydeligt: *Besigtigelse er ikke foretaget*.

Det er korrekt, at min hustru og jeg opholder os i udlandet i dele af vinterperioden. I resten af året opholder vi os konstant i huset. Når vi ikke er i huset, bor … ofte i huset. I øvrigt er det ligegyldigt, hvor meget vi som de aktuelle beboere af huset, opholder os i huset. Det væsentlige er, om installationen er ulovlig og om den er sundhedsfarlig – også for andre og fremtidige beboere.

Legionella forgiftning (der symptommæssigt minder meget om lungebetændelse) har ifølge almindelig tilgængelig viden på internettet (kilder angives gerne) en dødelig udgang i omkring 20 % af alle tilfælde. Det er derfor urimeligt, som begrundelse for at installation ikke kan være sundhedsskadelig, at anføre, at der ikke er rapporteret sygdomstilfælde eller lignende blandt husets beboere. Venter man på det første dødsfald inden man vil reagere? Vi er begge ... Legionella forgiftning rammer især ældre mennesker.

Ud over lungebetændelse kan *Legionella* også give en mildere influenzalignende sygdom, der kaldes Pontiac feber. Sygdommen kræver ingen behandling, men er sandsynligvis langt mere almindelig end legionærsyge. Sygdommen minder meget om en forkølelse/influenza. Noget sådan rapporteres normalt ikke, da man i langt de fleste tilfælde vil kategorisere det som værende forkølelse/influenza.

Det anføres, at bakterier (ikke specifikt legionella) kan dannes i alt stillestående vand (man mener formentlig formeres). Dette er korrekt, men bakterieformeringen af legionella er ekstra kraftig i lunkent stillestående vand. Af samme grund stilles der myndighedskrav om, at der ikke må være lunkent stillestående vand i varmtvandsledningen – det er herom hele sagen drejer sig.

Legionella bakterier dannes i lunkent vand. Lunkent vand opstår, når der ikke er cirkulation på varmtvandssystemet og afstanden fra varmtvandsbeholderen overskrider en vis længde. Den maksimale længde ifølge VVS normer er 5 meter. Afstandene i huset er op til 25 meter.

Legionella formeres ligeledes i afblændede varmtvandsrør. Disse skal afblændes så tæt ved varmtvandsbeholderen, som muligt. I huset løber det ene rør ca. 25 meter, før det afblændes. Et andet rør er på 6-7 meter. Rør afblændet på denne måde, udgør ideelle betingelser for formering af legionella bakterier.

Det anføres, at forsikringen ikke skal belastes af vore måske ikke helt typiske brugsvaner, men skal man så forstå det således, at forsikringen i det øjeblik vi ændrer vore vaner til det mere typiske, vil dække den anmeldte skade?

Selv, hvis der er et jævnlig brug af installationen, er der fare for dannelse af legionella. Det er derfor der stilles myndighedskrav om maksimale ventetider og maksimale ledningslængder i alle huse, uanset den aktuelle brugers vaner.

Der henvises i seneste svar til forsikringens pkt 6

> *'Ved vurderingen af, om der foreligger en byggeskade, skal der bl.a. lægges vægt på, om forholdet har eller må vurderes at få betydning for personers sikkerhed eller sundhed, om arbejdet er udført fagmæssigt korrekt, samt om offentlige forskrifter er overholdt.'*

I det seneste svar skrives der

> *'.. at der skal tages hensyn til om offentlige forskrifter er overholdt. 'men det ændrer ikke på den kendsgerning at en gene (som ventetiden udelukkende er) ikke kan betragtes som en byggeskade.'*

Dette er et postulat, som der intet belæg er for. Det anførte er en udokumenteret påstand, der modsiges både af bekendtgørelsens/forsikringsbetingelsernes ordlyd og ånd.

Myndighederne stiller ikke krav for at hindre gener. Myndighederne stiller krav for at hindre, at installationer ikke påfører brugere skader.

Forsikringen bestrider ifølge det senest og tidligere fremsendte ikke, at installationen er ulovlig. Tværtimod skriver de:

> *'Vi kan derfor ikke påstå at installationen er udført fuldstændigt efter gældende normer.'* (Svar fra forsikringsselskabets tekniske konsulent, dateret 18 januar 2018)

> *'Der hersker ikke så meget tvivl om .. at installationen ikke opfylder de gældende anvisninger.'* (Forsikringsselskabets tekniske rapport, dateret 21 oktober 2017)

I Vejledning til Bygningsreglementet står der om Vand, jvf http://bygningsreglementet.dk/Tekniske-bestemmelser/21/Vejledninger/Generel vejledning/Kap-1_4

> *'For at sikre en god vandkvalitet i vandinstallationer, skal det sikres, at der ikke er døde ender i systemet eller dele af systemet, hvor der ikke er forbrug af vand gennem længere tid ... Ved projektering af vandinstallationer, skal der vælges en metode for sikring mod bakterier, herunder legionella i vandinstallationen … Ved vurdering af varmtvandstemperaturen i installationerne og ventetiden på, at det varme vand når ud i den enkelte installation, skal risikoen for legionella indgå.'*

Ingen af disse forhold er opfyldt i det forsikrede hus."

Klageren har i mail af 9/4 2018 til nævnet bl.a. anført:

"Problematikken omkring ukorrekt og ulovlig afblænding af varmtvandsrør var ikke taget op på tidspunktet for syn og skøn. Ingen havde på dette tidspunkt været opmærksom på problematikken."

Af skønserklæring af 9/6 2016 fra Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed i syn og skønssag mellem klageren og entreprenøren fremgår bl.a.:

"Spørgsmål 7(8):
Installationen er udført uden varmtvandscirkulation. Er denne løsning i overensstemmelse med krav til et hus, som skal opfylde 2010 regler?
I benægtende fald: Hvorledes kan forholdet afhjælpes, og hvad vil omkostningerne hertil andrage?

Svar ad spørgsmål 7(8):
SBI-anvisning nr. 235 angiver at ventetiden for varmt brugsvand ikke må overstige 10 sekunder. Med en rørdimension på 18x2,5 PEX betyder det at PEX-rørets længde ikke kan være mere end ca. 8 meter. Ifølge de udleverede tegninger er afstanden fra varmtvandsbeholderen til køkkenvasken ca. 20 meter. Ventetiden blev målt til 25 sekunder. Forholdet kan afhjælpes ved etablering af en cirkulationsledning og brugsvandscirkulationspumpe ved varmtvandsbeholderen.

Omkostningerne vil afhænge meget af hvordan føringsvejen for et ekstra PEX-rør kan etableres, uden at et større gulvareal skal hugges op. Omkostningerne vurderes at kunne andrage mellem 35.000,- og 70.000,- inkl. moms."

Af selskabets skaderapport af 21/10 2017 fremgår bl.a.:

"Besigtigelse:
Besigtigelse er ikke foretaget.
…
Beskrivelse af skade:

Ventetid på varmt vand
I badeværelset og i køkken er ventetiden på det varme vand længere end de 10 sekunder som anbefales.

I anmeldelsen oplyses det at ventetiden kan være 'mellem et halvt til et helt minut', men i den udførte skønserklæring måler skønsmanden tiden til 25 sekunder. Skønsmanden har beskrevet afstanden mellem fyr og tapsted, samt den anvendte rørtykkelse.

Der hersker ikke så meget tvivl om hvorvidt at forholdet kan være en irritation i det daglige, og at installationen ikke opfylder de gældende anvisninger.

Der ses ikke at være risiko for skade på bygningen eller installationen, hvorfor den udførte installation kun vurderes at udgøre en gene.

Forsikringsdækning:
Byggeskadeforsikringen dækker for skader og nærliggende risiko for skader m.v.
…

Det vurderes således at den risiko som beboer anmelder 'spild af vand og penge, samt risiko for bakteriedannelse' ikke udgør en skade jf. betingelsernes pkt. 6.1-3.

Da skadesbegrebet ikke ses at være opfyldt kan der ikke opnås erstatning for det anmeldte forhold."

Forsikringsbetingelserne indeholder følgende bestemmelser:

"6. Definition på byggeskade
Ved byggeskade forstås:

6.1 brud, lækage, deformering, ødelæggelse eller svækkelse i bygningen, som har årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen, og som er væsentlig.

6.2 andre fysiske forhold, herunder forekomst af fugt, skimmelsvamp eller emissioner fra materialer, der har årsag i forhold ved opførelsen af bebyggelsen, og som på afgørende måde nedsætter brugbarheden af bygningen, eller

6.3 fysiske forhold ved bebyggelsen, som giver nærliggende risiko for byggeskade som nævnt i 6.1 eller 6.2. Ved nærliggende risiko for byggeskade forstås, at der erfaringsmæssigt vil udvikle sig en byggeskade, hvis der ikke sættes ind med særligt omfattende vedligeholdelsesarbejder eller andre forebyggende foranstaltninger.

6.4 Ved vurderingen af, om der foreligger en byggeskade, skal der bl.a. lægges vægt på, om forholdet har eller må vurderes at få betydning for personers sikkerhed eller sundhed, om arbejdet er udført fagmæssigt korrekt, samt om offentlige forskrifter er overholdt."

Nævnet udtaler:

Byggeskadeforsikringen for den nyopførte ejendom trådte i kraft den 18/11 2015. Klageren har anmeldt, at der er uacceptabel lang ventetid på varmt vand, og har henvist til, at dette giver risiko for formering af legionellabakterier i varmtvandsrørene og i øvrigt medfører et stort ressourcespild.

Selskabet har afvist, at der er tale om en byggeskade i forsikringens forstand, og har blandt andet anført, at der alene er tale om et "generende forhold".

I skønserklæring af 9/6 2016 fra Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed i en syn og skønssag mellem klageren og den nu konkursramte entreprenør anfører skønsmanden, at det af SBI-anvisning nr. 235 fremgår, at ventetiden for varmt brugsvand ikke må overstige 10 se-

kunder. Det svarer til en PEX-rørlængde på ca. 8 meter med den aktuelle rørdimension. Skønsmanden målte ventetiden for varmt vand til 25 sekunder og anfører, at det af bygningstegninger fremgår, at afstanden fra varmtvandsbeholderen til køkkenvasken er ca. 20 meter. Han vurderer, at forholdet kan afhjælpes ved at etablere en cirkulationsledning og brugsvandscirkulationspumpe til en pris på ca. 35.000-70.000 kr. inklusiv moms.

Forsikringens definition på en byggeskade fremgår af forsikringsbetingelsernes punkt 6.1-6.4. Af punkt 6.2 følger det, at for andre fysiske forhold end brud, lækage, deformering, ødelæggelse eller svækkelse i bygningen, er det en betingelse for, at der er tale om en byggeskade, at forholdet "på afgørende måde" nedsætter brugbarheden af bygningen.

Af forsikringsbetingelsernes punkt 6.4 fremgår det, at der ved vurderingen af, om der foreligger en byggeskade, blandt andet skal lægges vægt på, om forholdet har eller må vurderes at få betydning for personers sikkerhed eller sundhed, om arbejdet er udført fagmæssigt korrekt, samt om offentlige forskrifter er overholdt.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at det anmeldte forhold vedrørende ventetid på varmt vand på afgørende måde nedsætter bygningens brugbarhed. Nævnet finder derfor, at forholdet ikke udgør en byggeskade i forsikringens forstand.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på karakteren af det anmeldte forhold, herunder omfanget af de gener og ulemper, som forholdet må antages at medføre for husets beboere.

Nævnet har også lagt vægt på, at nævnet ikke finder det godtgjort af klageren ved sagkyndige erklæringer eller på anden vis, at ventetid på varmt vand medfører en nævneværdig forøgelse af risikoen for legionellabakterier i klagerens hus.

Nævnet finder, at det ikke i sig selv kan føre til andet resultat, at ventetiden på varmt vand ifølge skønsmanden er i strid med SBI-anvisning nr. 235.

9. 91729

Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning.

Nævnet bemærker afslutningsvis, at klageren over for nævnet også har påpeget, at der forekommer forkert udførte afblændinger af varmtvandsslanger ved et tappested i køkkenet og ved en afblændet udendørsbruser. Selskabet ses ikke at have sagsbehandlet en skadeanmeldelse heraf, og da forholdet i øvrigt heller ikke foreligger godt oplyst, finder nævnet angående dette forhold, at selskabet skal genoptage sagsbehandlingen på klagerens begæring herom.

Med denne bemærkning

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Peter Thønnings